

Dokument zasedanja

B9-0273/2022

13.5.2022

PREDLOG RESOLUCIJE

ob zaključku razprave o izjavah Sveta in Komisije

v skladu s členom 132(2) Poslovnika

o socialnih in ekonomskih posledicah ruske vojne v Ukrajini za EU – krepitev
zmogljivosti EU za ukrepanje
(2022/2653(RSP))

Marc Botenga, José Gusmão
v imenu skupine The Left

B9-0273/2022

Resolucija Evropskega parlamenta o socialnih in ekonomskih posledicah ruske vojne v Ukrajini za EU – krepitev zmogljivosti EU za ukrepanje (2022/2653(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. oktobra 2021 z naslovom Gospodarstvo EU po COVID-19: posledice za ekonomsko upravljanje (COM(2021)0662),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. marca 2022 o smernicah za fiskalno politiko za leto 2023 (COM(2022)0085),
 - ob upoštevanju makroekonomskih napovedi strokovnjakov Evropske centralne banke (ECB) za euroobmočje iz marca 2022,
 - ob upoštevanju poročila Mednarodnega denarnega sklada z dne 22. aprila 2022 o regionalnih gospodarskih obetih z naslovom *Europe: War Sets Back the European Recovery* (Evropa: vojna zadala udarec okrevanju Evrope),
 - ob upoštevanju gospodarskih sankcij, naložene Rusiji od 25. februarja 2022,
 - ob upoštevanju revidirane Evropske socialne listine Sveta Evrope,
 - ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic,
 - ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja,
 - ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,
- A. ker je Ruska federacija 24. februarja 2022 nezakonito napadla Ukrajino, s tem pa resno kršila Ustanovno listino OZN in načela mednarodnega prava;
- B. ker je bilo zaradi ruske invazije na Ukrajino veliko ljudi prisiljenih pobegniti iz države; ker je po podatkih Visokega komisarja OZN za begunce od začetka ruske agresije proti Ukrajini 24. februarja 2022 iz Ukrajine v EU zbežalo približno pet milijonov beguncem; ker je med njimi po ocenah 90 % žensk in otrok;
- C. ker so državljani, civilna družba in države članice EU pri sprejemanju beguncem iz Ukrajine pokazali izjemno solidarnost; ker je Svet Evropske unije prvič uporabil direktivo o začasni zaščiti; ker pa se ta direktiva precej različno uporablja in ker se je vsaj osem držav članic odločilo, da v njeno področje uporabe ne bodo vključile oseb z dovoljenjem za dolgotrajno prebivanje in drugih državljanov tretjih držav, ki živijo v Ukrajini;
- D. ker se bo zaradi nenehnega zaostrovanja vojne, sankcij in protisankcij verjetno povečalo pomanjkanje živilskih surovin in špekuliranje z njimi, kar bo po vsem svetu, zlasti pa v Afriki in na Bližnjem vzhodu, povzročilo nadaljnje prehranske krize, lakoto in izgrede

zaradi pomanjkanja hrane; ker sedanji režim omejitev pozicij v skladu z direktivo in uredbo o trgih finančnih instrumentov (MiFID/MiFIR) ne zadostuje za omejitev špekulacij z živilskimi surovinami;

- E. ker so se od začetka finančne krize in krize na področju javnega zdravja v Uniji povečale socialno-ekonomske razlike, ki se bodo še zaostriale zaradi šoka v oskrbi, ki so ga povzročile vojna proti Ukrajini in gospodarske sankcije, naložene Rusiji; ker se cene osnovnih dobrin, vključno z energijo in hrano, zaradi vojne, sankcij in protisankcij povečujejo, zaradi česar bo vse več ljudi (poleg sedanjih 97 milijonov) izpostavljenih tveganju revščine; ker se bo s sprejetjem 6. svežnja sankcij EU proti Rusiji verjetno ta situacija še poslabšala, kar bo privedlo do zaprtja podjetij po vsej Uniji; ker velika energetska podjetja istočasno beležijo rekordne dobičke;
- F. ker vsaki drugi osebi z migrantskim ozadjem iz držav, ki niso članice EU, grozi revščina ali socialna izključenost in ker je stopnja prekarne zaposlitve še posebej visoka med migrantkami in begunkami; ker je revščina med vzdrževanimi osebami ali osebami z neurejenim statusom izjemno visoka; ker k temu prispeva diskriminacija pri dostopnosti in kakovosti izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja;
- G. ker naj bi glede na najnovejšo napoved Mednarodnega denarnega sklada (iz aprila 2022) realna rast BDP v letu 2022 v povprečju znašala 2,8 %, v letu 2023 2,3 %, v letu 2024 pa 1,8 %; ker so bili obeti za rast (iz februarja 2022) za leto 2022 popravljeni navzdol za 1,1 %; ker je stopnja brezposelnosti po podatkih Eurostata marca 2022 znašala 6,2 % v EU in 6,8 % v euroobmočju ter je po EU neenakomerno porazdeljena, pri čemer je med mladimi in ženskami veliko višja;
- H. ker je bila inflacija popravljena navzgor, gospodarska rast pa navzdol; ker je inflacija v euroobmočju aprila 2022 po prvih ocenah znašala 7,5 %, kar je najvišja stopnja, odkar je bila enotna valuta uvedena; ker v euroobmočju obstaja tveganje stagflacije; ker so cene stanovanjskih nepremičnin in tečaji delnic višji kot kadar koli prej, kar zlasti pomeni, da so najbolj ranljivi zapostavljeni, socialno-ekonomske neenakosti pa se še povečujejo; ker so bili stroški hrane januarja 2022 v EU 4,7 % višji kot januarja predhodnega leta; ker se je hrana v številnih državah članicah, zlasti pa v srednje- in vzhodnoevropskih državah, še veliko bolj podražila; ker so se cene na svetovnih kmetijskih trgih povečale že pred rusko invazijo na Ukrajino, deloma zaradi podnebnih učinkov in posledic pandemije COVID-19;
- I. ker Komisija s svojimi neoliberalnimi omejitvami industrijske politike in državne pomoči državam članicam onemogoča, da bi vlagale v svoje nacionalne proizvodne strukture, zaradi česar je Evropska unija odvisna od nestabilnih svetovnih dobavnih verig, kar zadeva strateške vire, kot je energija, pa od tretjih držav;
- J. ker so energetske in podnebne cilje EU izziv brez primere in bodo zanje potrebne ogromne javne naložbe v energijo iz obnovljivih virov; ker bi bilo neukrepanje na tem področju dražje, saj bi lahko neizvedene ali preložene naložbe za doseganje ekološke preobrazbe EU stale do 5,6 % njenega BDP v letu 2050;
- K. ker je EU močno odvisna od ruskih fosilnih goriv; ker je Rusija svoje prihodke od

izvoza fosilnih goriv od začetka vojne že podvojila¹;

- L. ker je sedanji okvir ekonomskega upravljanja EU še vedno zelo procikličen in se je na škodo najranljivejših gospodinjstev in podjetij izkazalo, da je popolnoma neustrezen za reševanje različnih gospodarskih kriz in izzivov, s katerimi smo se v zadnjem desetletju soočali; ker sedanji okvir ovira zeleni prehod, pridobivanje naravnih virov Unije pa je postalo ranljivejše za tretje države, tudi za Rusijo;
- M. ker je nujno treba okrepiti prihodkovno stran javnih financ in se boriti proti vsem oblikam davčnih goljufij in utaj, tudi v EU, ter zagotoviti, da bodo najbogatejši posamezniki in multinacionalna podjetja ustrezno obdavčeni, hkrati pa zmanjšati davčno obremenitev gospodinjstev z nizkimi dohodki;
- N. ker bodo sankcije proti Rusiji verjetno nesorazmerno prizadele ruske varčevalce, zaposlene in upokoјence ter privedle do nižjega življenjskega standarda in ekonomskih težav ruskega prebivalstva na splošno; ker je velik del ruskega premoženja (zlasti premoženja najbogatejšega 1 % prebivalstva) v davčnih oazah;

Splošni premisleki

- 1. poudarja, da je varovanje miru izjemno pomembno; zato poziva, naj se nujno konča vojna, ki se nikoli ne bi smela začeti, in sicer s politično in diplomatsko rešitvijo konflikta, ki bo privedla do takojšnje prekinitve ognja;
- 2. je seznanjen z omejevalnimi ukrepi, ki jih je EU od 25. februarja 2022 sprejela v odziv na rusko vojno proti Ukrajini; priznava, da bodo ti ukrepi in ruski protiukrepi pomembno vplivali na gospodarstvo EU;
- 3. poziva, naj se sprejmejo nujni ukrepi za obvladovanje škode, ki jo povzročajo sankcije, da ne bo delavski razred nosil bremena teh političnih odločitev; poziva Komisijo in države članice, naj se izogibajo sankcijam, ki negativno vplivajo na delavce in gospodinjstva;

Ukrepi za ublažitev socialne krize

- 4. obžaluje, da niti Komisija niti Svet od izbruha vojne nista sprejela nujnih ukrepov, da bi se lahko izognili povišanju cen, temveč raje vztrajata pri nedotakljivosti načel notranjega trga;
- 5. poudarja, da se države članice soočajo z velikimi izzivi, kot so stagnacija ali padanje realnih plač, vse večja neenakost in podnebna kriza; poudarja, da so bili številni ljudje v Evropi že pred vojno v Ukrajini v negotovem in ranljivem položaju, in opozarja, da bo zanje ta postal nevzdržen zaradi vojne, sankcij in z njimi povezane inflacije, zlasti zaradi naraščajočih cen hrane in energije; poziva države članice, naj tistim, ki se spopadajo z energijsko revščino ter naraščajočimi cenami hrane in gospodinjstevskimi stroški, zagotovijo ustrezno finančno podporo; poziva k sprejetju nujnih ukrepov, s katerimi bi zagotovili, da se življenjski standard delavcev in ljudi ne bo poslabšal; v

¹ <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/27/russia-doubles-fossil-fuel-revenues-since-invasion-of-ukraine-begun>

zvezi s tem poziva, naj se višina plač, pokojnin in socialnih transferjev dvigne vzporedno s cenami življenjskih potrebščin, na primer s pomočjo samodejne indeksacije;

6. pozdravlja uporabo direktive o začasni zaščiti za sprejem ukrajinskih beguncev; obžaluje, da se ta obstoječi mehanizem, odobren leta 2001, ni uporabljal za begunce, ki so v zadnjih dveh desetletjih pobegnili pred drugimi konflikti; poziva, naj se ta zaščita takoj razširi tudi na begunce iz držav, ki niso Ukrajina;
7. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti ranljivim skupinam, manjšinam in zlasti ženskam z otroki in starejšim ženskam, saj konflikti nanje še posebej vplivajo in potrebujejo posebno zaščito in podporo, ter zlasti otrokom v institucionalni oskrbi, otrokom brez spremstva, invalidnim otrokom in otrokom z drugimi hudimi boleznimi; poudarja, da je treba zagotoviti, da bodo še naprej deležni potrebne oskrbe in življenjsko pomembnega zdravljenja ter da bodo nemudoma evakuirani na varno;
8. poziva k ukrepom, da se ženske, dekleta in deklice zaščiti pred spolnim izkoriščanjem in trgovino z ljudmi, med drugim z zagotavljanjem varnega prevoza in varnih poti;
9. meni, da so dostopne in kakovostne javne storitve bistvene tudi za zmanjšanje neenakosti in revščine pri sprejemanju beguncev; meni, da je bistveno, da države članice zagotovijo dostop do kakovostnih javnih storitev, kot so splošen dostop do zdravstvenega varstva, izobraževanja, cenovno dostopnih stanovanj, oskrbe z energijo in socialne zaščite; poudarja, da so nujno potrebne javne naložbe v javne storitve in infrastrukturo;
10. poziva države članice, naj beguncem zagotovijo enak dostop do vključujočega izobraževanja in usposabljanja ter jim skušajo še bolj olajšati integracijo;
11. poudarja, da je EU v skladu s členom 31 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah dolžna zagotoviti, da vsi delavci delajo pod pogoji, ki spoštujejo njihovo zdravje, varnost in dostojanstvo, ter opozarja, da revščina in izključenost s trga dela in iz družbe povečujeta neenakosti in segregacijo; opozarja, da bi morale Komisija in države članice pri izvajanju svojih politik še naprej dajati prednost socialnim standardom in upoštevati zahteve, povezane s spodbujanjem visoke stopnje zaposlenosti na kakovostnih delovnih mestih, zagotavljanjem dostojnega življenjskega standarda in ustrezne socialne zaščite za vse, ter boj proti revščini in socialni izključenosti;
12. poziva Komisijo in države članice, naj delavce in sindikate v celoti vključijo v vse faze priprave in izvajanja odziva na krizo, ki jo je vojna še zaostрила;
13. poziva EU, naj sodeluje z državami članicami, da bi zagotovila polno izvajanje evropskih in nacionalnih standardov zaposlovanja brez kakršne koli diskriminacije, tudi s pomočjo učinkovitih in neodvisnih mehanizmov spremljanja, pritožb in pravnih sredstev, ki so dostopni vsem delavcem; poudarja, da imajo javni pokojninski sistemi in sistemi socialne varnosti osrednjo vlogo, ko gre za zagotavljanje socialne zaščite delavcem; opozarja, da zaradi privatizacije in prenehanja financiranja, kar med drugim podpirajo tudi politike EU, prihaja do postopnega razkroja teh sistemov; poziva države članice, naj te ukrepe razveljavijo in zagotovijo kakovostne javne socialne storitve;

14. poudarja, da so številni delavci v programih skrajšanega delovnega časa, ki so bili odpuščeni ali jim grozi, da bodo odpuščeni, v negotovem položaju; poziva Komisijo in države članice, naj z ukrepi za navzgor usmerjeno socialno konvergenco učinkovito obravnavajo vse večjo revščino in revščino zaposlenih v EU, ki jo posledice konflikta še zaostrejuje, ter naj se zoperstavijo vse večjim neenakostim v državah članicah in med njimi; poziva k povečanju plač, pokojnin in sredstev sistemov minimalnega dohodka; poudarja, da so pomanjkljivosti, ki jih je razkrila sedanja kriza, sistemske in vseprisotne;
15. opozarja, da so cene energije od začetka jeseni 2021 izjemno visoke, kar je negativno vplivalo na delavce, še preden je izbruhnil konflikt; je seznanjen z izrednimi ukrepi, ki so jih sprejele nekatere države članice, da bi ublažile povečanje cen goriva; a poudarja, da ti ukrepi ne zadostujejo, da bi lahko res zmanjšali stroške, ki jih imajo gospodinjstva zaradi naraščajočih cen goriva; zato poziva Komisijo, naj pripravi ambiciozna, usklajena in jasna merila za dodatne ukrepe za zaščito delavcev in gospodinjstev, zlasti za omejitve cen goriva;

Ukrepi za ublažitev gospodarske krize

16. ugotavlja, da velika zasebna podjetja v energetske in živilskem sektorju v času te krize beležijo izjemne dobičke; poziva države članice, naj določijo ambiciozen sistem obdavčitve nepričakovanih dobičkov teh podjetij, kot priporočajo mednarodne institucije, kot je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj ali Mednarodni denarni sklad, da bodo lahko velikim podjetjem onemogočile izkoriščanje vojne in financirale potrebne javne ukrepe; poziva države članice, naj regulirajo cene in profitne marže v sektorjih, v katerih kartelne strukture dokazano „navijajo“ cene, zlasti v sektorju goriva;
17. je seznanjen z začasnim kriznim okvirom, ki ga je Komisija sprejela v podporo gospodarstvu ob ruski invaziji na Ukrajino; obžaluje, da Komisija ni vključila zelenih in socialnih pogojev za državno pomoč energetske intenzivnim uporabnikom;
18. meni, da bi morali biti za dodelitev finančne pomoči EU za spoprijemanje s to krizo vedno strogo spoštovani okoljski in socialni pogoji, tudi, da bodo ohranjena obstoječa delovna mesta; vztraja, da morajo institucije in države članice EU poskrbeti, da je javna finančna pomoč, zagotovljena podjetjem za boj proti ekonomskim učinkom konflikta, pogojena s tem, da se finančna sredstva porabijo v korist zaposlenih in da podjetja, dokler prejemajo to pomoč, ne izplačujejo bonusov upravi, ne utajujejo davkov, ne izplačujejo dividend ali ponujajo odkupa delnic;
19. poudarja, da zaradi unijske strukture ekonomskega upravljanja vse države članice podjetjem ne bodo mogle zagotoviti enakega zneska državne pomoči, kar bi utegnilo povzročiti večje socialno-ekonomske razlike med državami in regijami; poziva Komisijo in države članice, naj še naprej uporabljajo splošno odstopno klavzulo Pakta za stabilnost in rast; poziva, naj se Pakt za stabilnost in rast, zakonodaja o ekonomskem upravljanju (šesterček in dvojček), evropski semester in proračunske pogodbe razveljavijo ter nadomestijo s paktom za trajnostni razvoj in zaposlovanje, ki mora zagotoviti zaposlovanje, vključujočo rast in varstvo okolja; poudarja, da bodo EU in države članice tako pridobile potreben manevrski prostor za spodbujanje javnih naložb,

financiranje javnih storitev in njihovih družbenih funkcij, spodbujanje gospodarske dejavnosti, zlasti v proizvodnih sektorjih, ter zagotavljanje javnega lastništva in nadzora nad strateškimi sektorji gospodarstva;

20. poziva Komisijo, države članice in Evropsko centralno banko (ECB), naj sprejmejo celovite in nestandardne ukrepe, vključno s spremembami mandata ECB, da bi se zmanjšalo breme, zlasti za ranljiva gospodinjstva in mikropodjetja; meni, da bi morala ECB imeti možnost, da brezobrestne dolžniške obveznice brez dospetja kupuje neposredno od držav članic; opozarja, da bo dvig obrestnih mer povečal gospodarsko nestabilnost, in poziva, naj se učinki naraščajočih cen, zlasti v živilskem in energetskem sektorju, blažijo z orodji fiskalne politike;
21. poziva, naj se v odziv na predvideno povečanje javnega dolga sprejmejo ukrepi, zlasti v bolj zadolženih državah, zlasti tako, da se odpiše del javnega dolga, ki so ga v obdobju odpravljanja posledic pandemije izdale države članice in je trenutno v lasti ECB ter vključen v bilanco stanja vsake države članice, pa tudi v bilance stanja nacionalnih centralnih bank (Eurosistem), s čimer bi zagotovili uradno vzdrževanje ravni dolga izpred pandemije;
22. poziva k ponovnim pogajanjem o pogojih, zapadlosti, obrestnih merah in znesku javnega dolga, da bodo lahko sredstva iz servisiranja dolga preusmerjena v izpolnjevanje nujnih gospodarskih in socialnih potreb v državah članicah; poziva, naj se ukrajinski dolg odpiše, da se olajša sanacija strateških in infrastrukturnih podjetij, ki so bila zaradi vojne uničena;
23. meni, da so nekateri strateški sektorji, kot je energetika, preveč pomembni, da bi jih prepustili trgu ali v rokah nekaj multinacionalnih korporacij; poziva Komisijo, naj predloži celovito oceno zadevnih sektorjev in možne popravne ukrepe; ugotavlja, da se cene energije določajo prek nenadzorovanega in špekulativnega sistema; poziva, naj se ponovno vzpostavi javni nadzor nad tem sektorjem; opozarja, da je ta nenadzorovani in špekulativni sistem določanja cen energije rezultat skupne energetske politike EU; poziva, naj se ponovno vzpostavi državni nadzor nad tem sektorjem;
24. poziva, naj se režim omejitev pozicij v skladu z MiFID/MiFIR nujno pregleda, da bi končali špekuliranje z živilskimi surovinami in hrano;
25. ponovno poudarja, kako pomembni so diverzifikacija virov energije, tehnologij in dobavnih poti (poleg priprave obsežnega načrta za javne naložbe v energijsko učinkovitost), obnovljivi viri energije in trajnostne dolgoročne javne naložbe pri reševanju problema podnebnih sprememb in oskrbe z energijo; zato poziva, naj se načrtovanje in financiranje energijske učinkovitosti in obnovljivih virov energije, zlasti zelenega vodika, v večji meri usklajuje na ravni EU; ugotavlja, da so javne subvencije za naložbe v fosilni plin, nizkoogljično energijo in sivi vodik nezdržljive s podnebnimi cilji Unije, vključno s Pariškim sporazumom;
26. poziva Unijo in države članice, naj povečajo svoje prihodke z davki, naloženimi velikim multinacionalnim podjetjem in najbogatejšim posameznikom, predlagajo ambiciozen davek na premoženje, določijo minimalno učinkovito stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb v višini 25 % in višjimi davčnimi stopnjami za najbolj dobičkonosna multinacionalna podjetja, zlasti tista v finančnem sektorju, ki so imela koristi od

kratkoročnih in špekulativnih transakcij, ter podprejo davek na finančne transakcije (Tobinov davek);

27. poziva, naj se v okviru pogajanj o svežnju za preprečevanje pranja denarja sprejme zakonodaja za hitro povečanje finančne preglednosti, odpravo vseh vrzeli, ki omogočajo prikrivanje dejanskega lastništva, in zagotovitev, da bo ves denar, ki ga ruski oligarhi hranijo v Uniji, zaplenjen; v zvezi s tem poziva, naj se vse finančne institucije tretjih držav, ki sodelujejo pri pranju denarja ali ga omogočajo, uvrstijo na črni seznam; želi spomniti, da je bilo v rajskih dokumentih razkrito, da je večina premoženja oligarhov skrita v evropskih davčnih oazah; obžaluje, da EU zaradi pomanjkanja davčne preglednosti ne more uporabiti sankcij proti premoženju oligarhov ter tako vršiti dejanski pritisk nanje; poziva EU, naj odločneje ukrepa proti evropskim davčnim oazam;
28. poziva, naj se vzpostavi svetovni finančni register z informacijami o premoženju, nepremičninah, finančnih sredstvih in dejanskem lastniku sredstev, kot so priporočili pri davčni opazovalnici EU²; zahteva, da evropske davčne oaze v celoti sodelujejo pri njegovem vzpostavljanju;
 - o
 - o
 - o
29. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

² <https://www.taxobservatory.eu/publication/effective-sanctions-against-oligarchs-and-the-role-of-a-european-asset-registry/>